بارزانی لە نێو پرسە ئاڵۆزەکاندا.. عوسمانی حاجی مارف

مەسعود بارزانی لەمیانەی وتارەکەیدا لە کۆڕبەندی "مەلای جزیری" وەها نیشانیدا کەجەخت لە پاڵپشتیکردنی پرۆسەی ئاشتی نێوان تورکیا و پەکەکە دەکات، ئەمەش لە هەوڵدانەکانی بارزانیە کە خۆی وەک نوێنەری سەرەکی پرسی کورد لە ناوچەکەدا بناسێنێت!.
ئەم هەنگاوەی لەم کاتەدا لە تورکیادا بۆئەوەیە کە پەیوەندیەکی کراوەتر و هاوپەیمانیەکی فراوانتر لەگەڵ تورکیادا ئەنجام بدات، ڕۆڵی خۆی لە ململانێیەکی بەرفراوانتری ناوچەیی جێگیر بکات، تا وەک سەکۆیەک بۆ بەرزکردنەوەی نفوزی خۆی بەکاربهێنێت. ئەم هەنگاوە لە کاتێکی زۆر هەستیاردا هاتووە، تەنها دوو ڕۆژ دوای هێرشکردنە سەر کێڵگەی غازی کۆرمۆر لە سلێمانی، کە لەلایەن فڕۆکەی بێفڕۆکەوان یان موشەکەوە ئەنجامدرا، ئەمەش شۆکێکی ئابوری و ئەمنی بۆ هەرێم دروستکرد. هێرش بۆ سەر کێڵگەی غازی کۆرمۆر هۆشداریەکە بۆ بارزانی و تاڵەبانی کە هەوڵی بەهێزکردنی پێگەی خۆیان یان فراوانکردنی هاوپەیمانیەکەیان ئەدەن، ئەمەش تیشک دەخاتە سەر لاوازی بارزانی و تاڵەبانی بەرامبەر بەو هێزانەی کە هەوڵی تێکدانی سەقامگیری ئابووری و سیاسی ناوچەکە ئەدەن.
لەنێوان نزیکبونەوەی زیاتر و هاوپەیمانی لەگەڵ تورکیا و فشارە ئەمنیەکاندا یاریەکی ئاڵۆز هەیە، سەردانەکەی بارزانی بۆ دورگەی بۆتان ئەوە دووپاتدەکاتەوە کە هەرێمی کوردستان پلانی هەیە هاوپەیمانیەکانی فراوانتر بکات، بارزانی دەیەوێت ڕۆڵی نێوەندگیری لەنێوان ئەنقەرە و بەغدا بگێڕێت، هاوکات یاریزانێکی کارا بێت لە پرۆسەی ئاشتی لە ناوچەکەدا! بەڵام گومانی تێدا نیە، هەڵوێستی فەرمی تورکیا ئەوەیە کە کوردستان و هێزە کوردیەکانی وەها دەوێت، ئامادەبن بۆ پشتیوانی لە داسەپاندنی پڕۆسەی بەناو ئاشتی لەگەڵ پەکەکەدا، کە بۆ ویست و نەخشەی تورکیا بە شوێنێک بگەیەنرێت، ئەمەش ڕەنگدانەوەی ڕێکەوتنێکی بەدەنگە لەسەر پێگە و ڕۆڵی هەرێم، وەک سەکۆیەک بۆ نێوەندگیری یان سازدان لە پرسە ئاڵۆزەکانی ناوچەکەدا.
هێرشەکانی سەر کێڵگە گازیەکان، بوونی هێزی ناوخۆیی یان ناوچەیی ئاشکرادەکات، کە پێشوازی لەو جۆرە هەنگاوانەی بارزانی ناکەن، ئەو

هێزانە ئاسایشی وزە وەک ئامرازێکی گوشار بەکاردەهێنن بۆ ناردنی پەیامێک، ڕایدەگەیەنن هەر هەنگاوێکی سەربەخۆ یان هاوپەیمانیەکی نوێ دەبێت تێچووی سیاسی و ئابووری بەرچاوی لەگەڵدا بێت!.
نزیکبوونەوەی زیاتری ئێستای هەولێر و ئەنقەرە لە کاتێکی زۆر هەستیارداییە، دوابەدوای پێشهاتەکانی سوریا و پێگەی هەسەدە و دەخالەتی ئیسرائیل و ململانێی نێوان ئەمریکا و ئێران و دۆخی ئاڵۆزی ناوچەکەیە، کە کاریگەری لەسەر ئاسایشی تورکیا هەیە، کاریگەری لەسەر سەردانەکەی بارزانیش دەبێت، کە نەتوانێ مەبەستەکەی بهێنێتە دی!.
لەو چوارچێوەیەدا بارزانی، هەرێم وەک زەمینەیەکی ناوەند پیشاندەدات، خۆی دەخاتەناو جەرگەی پرسە بەرفراوانە بەوەڵامەکانی مەسەلەی کوردەوە. بەڵام هێرش بۆ سەر کێڵگەی غازی کۆرمۆر تیشک دەخاتەسەر ئەو تەحەدایەی کە ڕووبەڕووی ناوچەکە دەبێتەوە، واتە بەرگرتن بە فراوانکردنی هاوپەیمانیەکانی بارزانی، لەهەمانکاتدا ڕووبەڕووی هەڕەشەی ڕاستەوخۆ دەبێتەوە بۆ سەر ژێرخانی ژیان و ئاسایشی دانیشتوانی هەرێم، بۆیە پرسیار ئەوەیە بارزانی دەتوانێ لەم دۆخە ئاڵۆزەدا چی بکات بۆ تورکیا، چۆن لە ئایندەی کوردستان دەڕوانێت؟. ئەوەی لەلایەکی ترەوە لە چاوەڕوانی بارزانیدایە، کارکردنە بۆ خۆگونجاندن لەگەڵ دەخالەت و بەرژەوەندیەکانی ئەمریکا لە ناوچەکەدا، بە تایبەتی کە ئەمریکا گەورەترین قونسوڵخانەی لە هەولێر کردۆتەوە، بەڵام یاریەکە لەنێوان دەوری ووڵاتانی زلهێزی دنیاو ناوچەکەدا بە ئاسان بۆ بارزانی بەدەست نایەت.
پاراستنی ئاسایش و سەقامگیری، یان بەرگری لە پرسێکی خوازراو، لە دۆخی ئێستای ناوچەکەدا، پێویستی بە ئاستی هاوسەنگیەک هەیە کە لەنێو هاوکێشە سیاسیەکان و ململانێکاندا وەک لایەنێکی سەرەکی یاری بکەیت، نەک سەر بەلایەنێک یا پشتیوانی بە لایەنێک بچیتەناو یاریەکەوە، ئەوەی بارزانی دەیکات پاشکۆبوونە بۆ لایەنە سەرەکیەکان و لە پەناو پاراستنی هێزەکەی بە هەرنرخێک بێت، ئایندەی ئەم ڕێبازە بە نادیاری ماوەتەوە بەهۆی هەوڵی هەولێر بۆ هاوپەیمانی نوێ و داڕشتنەوەی پێگەی ناوچەیی خۆی، بەچاوەڕوانی بۆ ئەو پێشهاتانەی کە ئەمریکا بە دەخالەتی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا دایرشتووە، بە هێشتنەوەی ناوچەکە لە چوارچێوەی بالادەستی ئەمریکادا و پشتیوانی و پاراستنی ئیسرائیلدا.
هەر لەو چوارچێوەیەدا سەردانەکەی بارزانی بۆ دورگەی بۆتانی تورکیا، هەنگاوێکی ستراتیجیە بەرەو بەهێزکردنی زیاتری هێزەکەی بەناوی پرسی کورد لە ناوچەکەدا و پشتیوانیکردن لە پرۆسەی ئاشتی نێوان تورکیا و پەکەکە، ئەوەی جێگای سەرنجە، ئەمە لەکاتێکدایە کە

هەڕەشەی ڕاستەقینە بۆ سەر ژێرخانی ئابوری و ئاسایشی هەرێم هەیە، کە کاریگەری لەسەر نەبونی ئاسایش بۆ سەرمایەگوزاری و پێگەی هەرێم لە عێراق و ناوچەکەدا داناوە، وەک نموونەی هێرشکردنە سەر کێڵگەی کۆرمۆر، کە ڕەنگدانەوەی گۆڕینی غاز و نەوتە بۆ لێدان لە نفوزی سیاسی.

هەوڵدانی بارزانی بۆ پتەوکردنی هاوپەیمانییە دەرەکییەکان و پاراستنی سەربەخۆیی سیاسی تەنها بۆ دەستەبەرکردنی پاراستنی ژێرخانی ئابووری و کۆڵەکەی سەرمایە و ئاسایشی خۆیەتی، بە جێگیرکردن و بەفەرمیکردنی دەسەڵاتی بنەماڵە لە چوارچێوەی ئەم هاوکێشە ئاڵۆزەدا، کە پڕە لە مەترسی و پشێوی زیاتر بۆ هەرێم، بۆیە ناتوانێ ستراتیژێکی ڕون و یەکگرتوو، بۆ کۆتایی بە ناجێگیری سیاسی لە هەرێم و لەم دۆخەدا دەستەبەر بکات، کە سیاسەت و ئاسایش و ئابووری لە بەرامبەر هەڕەشەکاندا بەیەکەوە دەبەستێت.

هێرش بۆ سەر کێڵگەی نەوتی کۆرمۆر ئەوە نیشان دەدات، کە هاوکێشەی "سەرکەوتن یا دۆڕان" لە ڕادەبەدەر ئاڵۆزە. لەکاتێکدا ڕەنگە هەندێک لایەن دەستکەوتی سیاسی یان ئابووری کورتخایەن بەدەست بهێنن، بەڵام زیانە درێژخایەنەکان کاریگەریان لەسەر هەموو لایەنەکان دەبێت و دۆخەکە زیاتر ئاڵۆز دەکات، تا ئەو ئاستەی کاریگەری لەسەر هەوڵدانی ئەمریکا بۆ سەقامگیری لە ناوچەکەو عێراق دادەنێت، لەلایەکی تریشەوە ئەو دەورەی بارزانی دەیەوێت لەو ململانێیەدا یاریزانێکی باش بێت، دەکەوێتە بەر سێڵاوی ناکۆکی نەخشەو ڕێکەوتنی سیاسەتەکانی نێوان ئەمریکا و ئیسرائیل و ئێران و تورکیا و وڵاتانی عەرەبی.

بەئامانجگرتنی کێڵگەی نەوتی کۆرمۆر، ڕووداوێکی زۆر بەرچاو لەچوارچێوەی ململانێ جیۆپۆلەتیکییە هاوچەرخەکاندا پێکدەهێنێت. هێرشکردنە سەر ژێرخانی وزە تەنیا لە چاویلکەی ئەمنی ڕاستوخۆوە سەیر ناکرێت، بەڵکو هەڵگری کاریگەرییە سیاسی و ئابورییەکانیش دەگرێتەوە. لەهەمانکاتدا شەڕی بەردەوامی نێوان لایەنە شیعەکانی سەربە ئێران لە حکومەتی بەغدا بەرامبەر بارزانی لە حکومەتی هەولێر دەبینرێت، بۆیە کۆمپانیەکان بەئاگان لەوەی خۆیان لە سەرمایەگوزاری لە عێراق و کوردستان بپارێزن.

دەتوانین بڵێین هێرشکردنە سەر کێڵگەی غاز، دەسەڵاتە هێرشبەرەکان هەوڵدەدەن دەستکەوتی سیاسی بەدەستبهێنن لەڕێگەی نیشاندانی توانای خۆیاندا، بە لێدانی ئامانجە ستراتیژییەکان و بەکارهێنانی ڕووداوەکە وەکو هێرشبەرێک لە دانوستانەکاندا، یان وەک ئامرازێک بۆ دووبارە داڕشتنەوەی هاوسەنگی هێز لەنێوان بەغدا و هەرێمدا، لایەنە میلیشیاکانی پابەندن بەدەوری ئێران لەعێراقدا، ئەو ڕووداوە

دەقۆزنەوە بۆ ئەوەی شەرعیەتی حکومەت تێکبدەن، یان گومان بخەنە سەر توانای پاراستنی سەرچاوەکانی ووزە و دروستکردنی نائەمنی بۆ سەرمایەگوزاری.

بێگومان بەهۆی وەستانی بەرهەمهێنان یان دابەزینی وەبەرهێنان و سەرمایەگوزاری و بازرگانی زیانی ئابووری لێدەک□وت□وە، ئەمە جگە لە زیانە سیاسیەکانی پەیوەست بە دۆخی عێراق، وەک ژینگەیەکی ناپارێزراو بۆ وەبەرهێنان، نادڵنیایی لە بازاڕە جیهانیەکان دروست دەکات و کاریگەری نەرێنی لەسەر سەقامگیری ناوچەکە لە دەوروبەری عێراقدا دەبێت. جگە لەوەش هێرش بۆ سەر کێڵگەی غاز دەرگا بەڕووی پەرەسەندنی نائەمنی و دەستوەردانی دەرەکی لە عێراقدا زیاتر دەکات، لەهەمانکاتدا هەولێر و بەغدا بیروڕای گشتی بە وەهمی چاکسازیەک کە هیچ بناغەیەکی نیە، لە قاڵب دەدەن.

لەم کاتەدا ڕاگەیاندنی ئەمریکا لە دانانی مارک ساڤایا وەک نێردەی تایبەت لە عێراق توخمێکی نوێی بۆ هاوکێشەکە زیادکردوە. ساڤایا ئەوە ڕادەگەیەنێت کە واشنتۆن ڕێگە بە پێکهاتنی حکومەتێکی عێراقی نادات کە ملکەچی دیکتاتۆری کوتلە چەکدارەکان یان کاریگەری دەرەکی بێت، ئاماژەی بەوەشدا کە ئەمریکا ئامادەکاری دەکات بۆ دووبارە پێناسەکردنەوەی سنووری ڕۆڵی ئێران لە عێراقدا، نەک لە ڕێگەی ڕوبەڕوبونەوە، بەڵکو لە ڕێگەی فشاری سیاسی، ئابووری و دیپلۆماسی، کە تائێستاش دۆخەکە رێگەی بەو پلانە نەداوە و لە ئاین□د□یەکی نادیاردایە.

عێراق و کوردستان، لە ماوەی تەواوی دەسەڵاتی "کوردایەتی و سونە و شیعە"دا، شاهیدی یەک ڕێکەوتنی ڕاستقینەی نێوان نوێنەرانی خەڵک نەبون، کە بەرژەوەندی دانیشتوان لە پێشینەی بەرژەوەندیە حزبیەکان دابنێن، تەواوی ژیانی سیاسیان سەوداو مامەڵە و نائارمی بووە.

شەڕی ڕاستقینەی خەڵکی عێراق و کوردستان لەبەرامبەر تەواوی سیستمێکدایە کە پێکهاتەی نەتەوەپەرستی و تائیفی و ئیسلامیە، کە دەخالەتی ئەمریکا و ئێرانە، چەندین ساڵە لە پاراستنی خۆیدا سەرکەوتوو بووە لەسەر حسابی قوربانیەکی بێشومار لە دانیشتوان، بە نەبونی ئاسایش و ناجێگیری و ژیانێکی سەخت.

لەکۆتایدا دەتوانین بڵێین بەگشتی چەندبارە دەرگیربونی بارزانی بە تێکەڵبونی لە یاری نێوان زلهێزەکاندا و کێشە ناوخۆییەکانی لەگەڵ حکومەتی عێراق و تاڵەبانی، بە ڕکابەری و مامەڵەی لەگەڵ هێزو لایەنەکانی ب□زوتنەوەی کوردایەتی لە ناوچەکەدا، نەک ناتوانێ نوێنەری کێشەو پرسی مەسەلەی کورد بێت، بەڵکو بەردەوامی بە ئایندەیکی نارۆشن لەسەر چارەنوسی کوردستان ئەدات، لەهەمانکاتدا هیچکات ناتوانێت دابینکەری ئارامی و سەقامگیری سیاسی و ئاسایش

ب□ت ل□ ه□ر□مدا .